

Ostatnie 10 lat pracy nad ustawą o emeryturach pomostowych

1. Porozumienie co do faktu, że trzeba zaproponować inne/nowe rozwiązanie dla osób pracujących w szczególnych warunkach niż wcześniejsze emerytury, partnerzy społeczni podpisali w **1998 r.**, przed wejściem w życie reformy emerytalnej.
2. **Dlaczego nie wcześniejsze emerytury?** Wcześniejsze emerytury przyznawane były całym grupom branżowym (najwięcej w latach 80.), bez względu na to, czy ktoś wykonywał pracę za biurkiem czy np. przy piecu hutniczym. Kosztują każdego pracującego i płacącego składki do ZUS około 1200 zł rocznie.
3. 3. Początkowo zakładano, że nowy system wejdzie w życie od 1 stycznia 2007 r., ale w 2005 r. parlament przedłużył czas obowiązywania starych przepisów do końca 2008 r. Według ówczesnych szacunków MPiPS spowodowało to dodatkowy koszt z budżetu państwa, a więc z naszych podatków, w wysokości blisko 18 mld zł do końca 2010 r. Skutki finansowe tej decyzji będziemy odczuwać także w kolejnych latach, w 2020 r. to będzie kosztować 2 mld zł.
4. 4. **Gdyby przedłużyć obecne przepisy o rok** (stare zasady stare zasady przechodzenia na wcześniejszą emeryturę wygasają 31 grudnia 2008 r.), to kosztowałyby to budżet 2 mld zł w 2009 r. i 3,9 mld w 2010 r. Dla porównania – zaplanowane podwyżki dla wszystkich nauczycieli (wszystkich szkół i przedszkoli) mają kosztować w 2009 r. blisko 2,6 mld, a w 2010 r. ponad 3, 4 mld zł.
5. **10 lat negocjacji:** System emerytur pomostowych negocjowały z partnerami społecznymi rządu Jerzego Buzka, Marka Belki, Jarosława Kaczyńskiego i Donalda Tuska. Prace nad systemem emerytur pomostowych trwają więc od 10 lat, dwukrotnie projekty ustaw przekazano do konsultacji społecznych, jednak żadnemu rządowi poza obecnym nie udało się skierować projektu do Parlamentu.
6. **Każdy projekt opierał się na kryteriach medycznych** i każdy znacznie ograniczał liczbę uprawnionych (porównanie trzech projektów ustaw na końcu materiału).
7. **Żaden nie zyskał aprobaty związków zawodowych**, choć w trakcie prac często osiągnano porozumienie co do poszczególnych elementów.
8. Żaden rząd nie **negocjował tak intensywnie** z partnerami społecznymi jak rząd Donalda Tuska. Porównajmy:

2005 r. - 5 posiedzenia Zespołu TK w sprawie em. pomostowych

2006 r. - 2 posiedzenia Zespołu TK i 9 posiedzeń Zespołu Ekspertów

2007 r. - 7 posiedzeń Zespołu TK i 1 posiedzenie Zespołu Ekspertów

2008 r.: 26 spotkań w sprawie emerytur pomostowych od czerwca do końca września br.:

- 15 posiedzeń połączonych zespołów problemowych TK ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. polityki gospodarczej i rynku pracy
- 7 posiedzeń Zespołu Ekspertów Medycyny i Ochrony Pracy
- 4 posiedzenia Prezydium Komisji Trójstronnej
- 1 posiedzenie Plenarne Komisji Trójstronnej

9. Emerytury pomostowe dostanie je **ok. 240 tys. osób** pracujących w warunkach szczególnych lub wykonujących pracę o szczególnym charakterze.

10. **Praca w warunkach szczególnych** to znaczy takich, których oddziaływania żadne środki ochronne nie mogą zlikwidować, więc jeśli się pracuje w ten sposób przez dłuższy czas, może zajść uszczerbek na zdrowiu.
11. **Prace o szczególnym charakterze** to takie, przy których wykonywaniu ktoś odpowiada za bezpieczeństwo innych i które jednocześnie wymagają największej sprawności psychofizycznej.
12. Na liście prac uprawniających do emerytury pomostowej znalazły się te, co do których **byli zgodni eksperci medycyny pracy**.
13. **13. Dlaczego nie było porozumienia w Komisji Trójstronnej?** Związki zawodowe chciały znacznego poszerzenia listy uprawnionych, m.in. o: wszystkich nauczycieli, kolejarzy, muzyków instrumentów dętych, pracowników kapitanatów portów i latarników, kierowców tirów, ochroniarzy wewnętrznych służb ochrony, wiele kategorii pracowników służby zdrowia mających kontakt z pacjentami, cywilną służbę zdrowia w służbach mundurowych. Związki chciały też, by system istniał już raz na zawsze, podczas gdy rząd proponuje system wygasający, żeby w przyszłości ludzie zmieniali pracę, a nie czekali, aż stracą zdrowie.
- 14. Warunki otrzymania emerytury pomostowej:**
- wiek 55 lat (kobiety) lub 60 lat (mężczyźni), w niektórych zawodach o 5 lat mniej
  - staż pracy: 20 lat dla kobiet, 25 lat dla mężczyzn,
  - minimalny staż pracy w warunkach szczególnych lub przy wykonywaniu pracy o szczególnym charakterze – 15 lat.
  - data rozpoczęcia pracy zawodowej w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze – do 31 grudnia 1998 r.
  - **15. Emerytury pomostowe będą kosztowały** w latach 2009-2040 około 12,7 mld zł. W pierwszych latach około 5 tys. osób rocznie rozpoczyna pobieranie emerytur pomostowych.
15. **Co z emeryturą po pomostówce?** Osiągając ustawowy wiek emerytalny każdy będzie przechodził na zwykłą emeryturę. Kiedy brał emeryturę pomostową, jego kapitał powiększał się o odsetki, choć nie o nowe składki. Ponieważ w ostatnich latach przed emeryturą zysk z odsetek jest największy, jego emerytura niewiele straciła.
16. **Czemu nie wcześniej:**
- **Od stycznia 2009 r. wypłacane będą pierwsze emerytury z nowego systemu emerytalnego.** Trudno wyobrazić sobie, że jednej grupie osób liczy się emerytury według innego systemu niż drugiej.
  - Gdyby utrzymać wcześniejsze emerytury i liczyć je według nowego systemu, **ubezpieczeni traciliby na wysokości świadczeń.** W nowym systemie wysokość emerytury z ZUS liczy się dzieląc kapitał emerytalny przez liczbę lat, którą statycznie ktoś ma szansę przeżyć. W przypadku wcześniejszych emerytur ten kapitał musiałby wystarczyć na więcej lat, emerytura byłaby dużo niższa i być może trzeba by dopłacać do niej z podatków do minimalnej wysokości.
  - To niesprawiedliwe, by jedne grupy zawodowe zmuszone były dotować inne nie z powodów obiektywnych (jak zagrożenie zdrowia), ale z powodu ich siły politycznej.

Porównanie projektów ustaw o emeryturach pomostowych z 2005 r., 2007 r. i 2008 r.

<p align="center">Ustawa o emeryturach pomostowych i rekompensatach - projekt z 9 maja 2005 r.</p>	<p align="center">Ustawa o emeryturach dla niektórych ubezpieczonych zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze - projekt z 30 lipca 2007 r.</p>	<p align="center">Ustawa o emeryturach pomostowych - projekt z 29 września 2009 r.</p>
<p>DEFINICJA PRAC W SZCZEGÓLNYCH WARUNKACH</p>		
<p>prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w ekstremalnych warunkach środowiska determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, mogące powodować trwałe, negatywne skutki zdrowotne, którym nie można zapobiec stosując odpowiednie środki profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej, których wykaz określa załącznik nr 1 do ustawy.</p>	<p>prace wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy, w ekstremalnych warunkach środowiska pracy determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mogą powodować trwałe, negatywne skutki zdrowotne, i którym nie można zapobiec stosując odpowiednie środki profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej; przez ekstremalne warunki środowiska pracy należy rozumieć nagromadzenie takich czynników ryzyka, które występując łącznie, z dużym prawdopodobieństwem mogą spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia pracowników zatrudnionych w tych warunkach.</p>	<p>prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.</p>
<p>CZYNNIKI RYZYKA</p>		
<p align="center">nie były określone w ustawie</p>	<p align="center">nie były określone w ustawie</p>	<p>Czynniki ryzyka determinowane siłami natury w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prac pod ziemią, • prac na wodzie, • prac pod wodą, • prac w powietrzu; <p>determinowane procesami technologicznymi w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prac w warunkach gorącego mikroklimatu, • prac w warunkach zimnego mikroklimatu, • bardzo ciężkich prac fizycznych, • prac w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego,

		<ul style="list-style-type: none"> ciężkich prac fizycznych z bardzo dużym obciążeniem statycznym wynikającym z konieczności pracy w wymuszonej, niezmiennej pozycji ciała.
DEFINICJA PRAC O SZCZEGÓLNYM CHARAKTERZE		
prace wymagające szczególnej sprawności psychofizycznej, której obniżenie spowodowane naturalnym procesem starzenia się uniemożliwia, po osiągnięciu określonego wieku, wykonywanie tej pracy w sposób zapewniający bezpieczeństwo publiczne ; w tym również prace polegające na bezpośrednim ratowaniu życia w warunkach zagrożenia własnego życia lub zdrowia, których wykaz określa załącznik nr 2 do ustawy.	prace związane ze szczególną odpowiedzialnością oraz wymagające szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, zdrowiu lub życiu własnemu lub innych osób obniża się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej spowodowanego naturalnym procesem starzenia się.	prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób , zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.
REKOMPENSATA (odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze)		
Prawo do rekompensaty ma osoba, która spełniła łącznie następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> urodziła się po dniu 31 grudnia 1948 r.; przed 1 stycznia 1999 r. wykonywała przynajmniej przez 5 lat, w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie ma prawa do emerytury pomostowej. Rekompensata obliczana analogicznie jak kapitał początkowy przyznawana byłaby w formie dodatku powiększającego kapitał początkowy.	Nie występuje	Nie występuje
OGÓLNE WARUNKI UZYSKANIA EMERYTURY POMOSTOWEJ		
<ul style="list-style-type: none"> urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; staż pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszący co najmniej 15 lat. wiek co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; okres składkowy i nieskładkowy określony w 	<ul style="list-style-type: none"> urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r.; staż pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; wiek co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 	<ul style="list-style-type: none"> urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r. ; staż pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; wiek co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na

<p>ustawie o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS; • był pracownikiem wykonującym pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze; • po potwierdzeniu przez organ rentowy spełnienia warunków wyżej określonych rozwiązano z nim stosunek pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5 – 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; • nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy. 	<p>zasadach określonych w art. 5 – 9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; • po 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; • nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy.
WYSOKOŚĆ PODSTAWY EMERYTURY		
<p>Emerytura pomostowa wynosi 90% podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podzielonej przez dalsze oczekiwane trwanie życia osoby w wieku 62 lat, według tablic trwania życia obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę pomostową.</p> <p>Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet i wyraża się je w miesiącach.</p> <p>W przypadku ubezpieczonego będącego uczestnikiem ofe podstawa obliczenia emerytury zwiększana jest do kwoty, jaka byłaby zaewidencjonowana na jego indywidualnym koncie w ZUS, przy założeniu, że cała składka emerytalna pozostawała w ZUS.</p>	<p>Emerytura pomostowa stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury, ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na tę emeryturę ubezpieczonego, ustalone według obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o przyznanie emerytury pomostowej tablic średniego trwania życia, o których mowa w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.</p>	<p>Emerytura pomostowa stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury, ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat, ustalone według obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o przyznanie emerytury pomostowej tablic średniego trwania życia, o których mowa w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.</p> <p>Jeżeli pracownik jest członkiem ofe, przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury, składki emerytalne zapisane na jego koncie w ZUS zwiększa się tak, jakby całość jego składek trafiała do ZUS.</p>
WYSOKOŚĆ EMERYTURY		
<p>Najniższa emerytura pomostowa wynosi 90% kwoty najniższej emerytury, o której mowa w art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.</p>	<p>Najniższa emerytura pomostowa wynosi 90% kwoty najniższej emerytury, o której mowa w art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.</p>	<p>Kwota emerytury pomostowej nie może być niższa, niż kwota najniższej emerytury, o której mowa w art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.</p>
SKŁADKI NA EMERYTURĘ POMOSTOWĄ		
<p>Składki na emeryturę pomostową opłaca się za</p>	<p>Składki na emeryturę pomostową opłaca się za</p>	<p>Składki na emeryturę pomostową opłaca się za</p>

<p>pracownika, który spełnia łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • urodził się po 31 grudnia 1948 r.; • przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS; • od 1 stycznia 2007 r. wykonuje prace: <ul style="list-style-type: none"> a) w szczególnych warunkach określone w załączniku nr 1 do ustawy, jeżeli występują co najmniej 3 czynniki ryzyka spośród czynników wymienionych dla danego rodzaju pracy lub b) o szczególnym charakterze, określone w załączniku nr 2 do ustawy, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. <p>Składki na FEP opłaca się także za pracownika, który nie wykonywał tych prac przed 1 stycznia 1999 r., jeżeli wykonuje prace w szczególnych warunkach wymienione w pkt 1- 6 i 9 załącznika nr 1 do ustawy (prace górnicze).</p>	<p>pracownika, który wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.</p>	<p>pracownika, który spełnia łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • urodził się po 31 grudnia 1948 r.; • przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; • wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.
SKŁADKA NA FUNDUSZ EMERYTUR POMOSTOWYCH		
8,12% podstawy wymiaru	3% podstawy wymiaru	1,5% podstawy wymiaru.
USTAWA		
<p>Ustawa zawiera wykaz prac w szczególnych warunkach i wykaz prac o szczególnym charakterze.</p>	<p>Ustawa zawiera delegację dla Rady Ministrów, która określi w drodze rozporządzenia wykazy rodzajów prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.</p>	<p>Ustawa zawiera wykaz prac w szczególnych warunkach i wykaz prac o szczególnym charakterze</p>